

Veți putea cunoaște frumusețile nordului Olteniei doar atunci când veți vizita, în primul rând, Peștera Polovragi și Mănăstirea Polovragi. Din păcate, abia în ultimele decenii, s-a încercat popularizarea mai accentuată a acestei zone subcarpatice, încărcată de istorie și o frumusețe aparte. În perioada dintre cele două războaie mondiale, au fost personalități care au descris frumusețile, istoria și bogățiile acestei zone, invitând pe cei dornici a-și cunoaște patria, la drumetii de neuitat. Printre ei putem aminti pe Alexandru Ștefulescu, C. S. Nicolaescu Ploșor, C. C. Grimescu, Marin Popescu, Ion Conea, I. C. Băcilă, Spiru Haret, N. D. Miloșescu, Dinicu Golescu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Iorga, Alexandru Vasilescu, Constantin Giurescu, Nicolae Georgescu ș.a.

După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, localitatea Polovragi, a fost o lungă perioadă de timp aproape uitată. Motivul pe care mi l-am explicat, abia acum, când am recitat Povestea vieții mele respectiv Țara pe care o iubesc - Memorii din exil scrisă de Regina României în perioada Primului Război Mondial și retipărită în 2016. Printre locurile descrise, din România, se găsește și o emoționantă mărturisire a reginei, referitoare la Mănăstirea Polovragi. Iată un fragment: Nu cred că există un loc mai frumos situat ca Polovragiul. (...) Un drum plăcut duce acolo. (...)

Bătrâne cruci de lemn mărginesc calea; ciudate la făptură și de înălțime deosebită, ele sunt împodobite cu strălucitoare icoane pe care vremea ce trece, răpede le șterge. Singuratece și bătute de furtuni, ele stau, fiecare ascunzând în inima-i veche povestea clădirii ei, pe care nu o împărtășește celor care grabnic trec pe lângă dânsa. Micuța și vechea mănăstire stă cuibărită chiar la poalele munților, ca o pasăre uriașă ce se ascunde printre copaci. (...) Zidurile sunt înalte și albe, (...) forma și stilul bisericii sunt perfecte. (...) Cuvintele nu pot descrie minunata armonie a acestor interioare de biserici, cărora veacurile le-au atenuat culorile și unde chiar și astăzi mulțimea adunată în fața iconostasului auriu nu are nimic din trivialitatea maselor de oameni ce se îngrămădesc să vadă familiile regale.

Ca urmare a numeroase cercetări istorice și arheologice, Mănăstirea Polovragi, ar avea o vechime de peste 500 de ani, fiind ctitorită în jurul anului 1505 de către Radu și Pătru, fiii lui Danciu Zamona (Zamonul?). Cel de-al doilea ctitor al mănăstirii este Danciu Pârâianul, care a zidit actuala biserică suprapusă peste vechiul amplasament. Prima atestare documentară este acceptată a fi cea din 1648, când domnitorul Matei Basarab emite un hrisov, prin care se confirmă așezământul monahal, și este închinat Sfântului Mormânt.

Urmează o lungă perioadă de decădere, până când Constantin Brâncoveanu, răscumpără mănăstirea de la Patriarhul Dositei al Ierusalimului în anul 1693 și făcută metoc (așezare monahală dependentă de o mănăstire mai mare) al mănăstirii Hurez. În anul 1703 domnitorul Constantin Brâncoveanu o restaurează, i-a ridicat turla și i-a adăugat un pridvor în stil brâncovenesc, s-a zugrăvit interiorul, s-au renovat chiliile, clopotnița și zidurile înconjurătoare. Domnitorul cel Sfânt este considerat astfel cel de-al treilea ctitor al sfântului lăcaș. Pictura realizată ca urmare a acestei renovări, este deosebit de valoroasă și în ceea ce privește iconografia.

Pictura, în stil bizantin, a fost realizată între 1698 și 1705 (alte surse indică 1703-1712) de către primii meșteri ieșiți din școala brâncovenească de la Hurez: Andrei Constantinos, Gheorghe Istrate și Ranite. Accesul în mănăstire se face printr-o poartă monumentală realizată din lemn de stejar, frumoasă și plină de simbolurile Gorjului, realizată de evlavioșii meșteri populari.

Îți continui drumul pe alea cu brazi, care te conduce liniștit spre întâlnirea cu Divinitatea și momentele de istorie ale neamului nostru românesc. Tot complexul mănăstiresc are planul unei cetăți, în centrul căreia se află biserica cu hramul Adormirea Maicii Domnului (15 august). Latura de vest a acestui complex este cu adevărat impresionantă prin frumusețea sa, care cuprinde foșoare și cerdace pline cu flori de o varietate coloristică înălțătoare.

Pe latura de nord, cișmeaua cu apă cristalină te îmbie să te răcorești pentru a te simți ca în grădina Edenului. Aici, vei întâlni o poartă prin zidul nordic unde se pătrunde în cea de-a doua incintă, acolo unde se află bolnița (spitalul) Sfântul Nicolae, ctitorită de episcopul Clement Lavrentie (1732-1738). După aproape două ore, ieșim pe poarta principală din lemn și nu pierdem timpul atât de prețios, căci dorim să ajungem la Peștera Polovragi sau Peștera lui Zamolxe, cum i se mai spune; dar și Peștera lui Pahomie (după numele călugărului Pahomie, care a realizat o pictură în tehnica negru de fum, reprezentând simbolul morții). O luăm la dreapta, pe drumul forestier și după aproximativ un kilometru, ne aflăm la poarta de intrare executată tot din lemn, frumos sculptată.

Aici, grupul de vizitatori, care numără în jur de 30 de persoane, are șansa de a beneficia de un adevărat ghid, care fiind un om al locului, ne-a însoțit de la mănăstire și ne-a făcut o mică descriere a peșterii, pentru a fi într-un fel edificați cu ce vom putea cunoaște și vedea după intrare. Acesta este primarul comunei Polovragi, domnul Gheorghe Epure, care printr-o plăcută expunere începe: Este vorba de o peșteră, săpată de-a lungul a mii de ani de râul Olteț; situată la 670 m altitudine și 20 m înălțime față de talvegul râului (linia care unește între ele cele mai adânci puncte ale albiei) ușor accesibilă, având o deschidere foarte largă și o înălțime suficientă pentru a nu fi nevoie să te apleci, pe întreg parcursul vizitabil. Pentru bună orientare și evitarea accidentelor a fost electrificată.

Datorită electrificării, la locurile importante s-au instalat puncte bine iluminate, facilitând citirea plăcuțelor explicative. Are o temperatură constantă în jurul la 9 °C, tot timpul anului. Umiditatea media este de 90%; infiltrațiile sunt bogate în carbonat de calciu, bioxid de siliciu și oxid de fier. Datorită impurităților pe care le are apa, pereții peșterii prezintă diverse culori, fiind denumiți variat, precum: Bolta însângerată, Camera albă, Sala Divină etc. În peșteră trăiește o colonie rară, foarte interesată de lilieci (în jur de 300), cunoscuți popular sub numele de lilieci cu potcoavă, datorat pliului care le înconjoară nasul. Este vorba despre lilieci de peșteră din Ordinul Microchiroptera.

Datorită faptului că ei hibernează, este puțin probabil a putea fi văzuți. Iarna, în perioada de hibernare, accesul turiștilor este limitat, modificându-se și sistemul de iluminat prin înlocuirea becurilor cu incandescență (calde), cu becuri ce au lumină rece. Se hrănesc cu țânțari, depistați prin ultrasunete, cu ajutorul potcoavei amintite, care constituie un difuzor ce înmănușează ultrasunetele sub forma unui fascicul. Ei se odihnesc atârnați de tavanul peșterii, cu capul în jos sau

se rotesc circular, explorând împrejurimile datorită fascicului sonor. În perioada de maternitate ei își apără, cu mare discreție, dreptul la viață, întrucât se furizează în locuri greu accesibile privirii oamenilor, pentru a-și alăpta în tihnă puii. În decursul timpului, peștera a constituit un refugiu pentru locuitorii din împrejurimi.

De aceea dacii, vracii sau călugării care și-au găsit adăpost aici, neau lăsat ca moștenire o serie de simboluri, care până astăzi ne impresionează în mod deosebit și au dat naștere la o serie de legende. Chiar dacă temperatura este constantă în tot timpul anului, este indicat ca peștera să fie vizitată primăvara și vara, pentru a-i putea descoperi adevăratele minuni naturale. Această peșteră este considerată una dintre cele mai populare și mistice grote din România, căci de-a lungul mai multor secole la rând, ea a stârnit un interes deosebit, datorită întâmplărilor paranormale, care ascunde și astăzi taine și minuni nebănuite. Pentru prima dată, la 1868, un oarecare Joannes, a făcut o descriere a peșterii, iar mai târziu, în 1901, Alexandru Vlahuță, în a sa România pitorească a consemnat una din legendele referitoare la zeul protector al dacilor, Zamolxe, care a îndemnat poporul dac la luptă, pentru apărarea gliei strămoșești împotriva cotropitorilor, iar stropii ce se preling și picură și azi din steiurile (colț de stâncă) existente, acestea sunt lacrimile lui, care de plâng soarta poporului dac, cucerită de romani.

Potrivit unor surse acceptate astăzi, peștera ar avea o vechime considerabilă de 7 milioane de ani, dar a fost descoperită în urmă cu aproape 200 de ani. Anual se perindă prin aceste locuri mai bine de 20.000 de vizitatori, considerată a treia din România (după alte informații mai recente, s-ar clasa pe locul 5) ca număr de turiști, după Peștera Muierilor și Peștera Urșilor. Cele mai multe legende și povești sunt în strânsă legătură cu liderul spiritual al geto-dacilor Zamolxe, prin care Peștera Polovragi ar fi fost casa acestuia. Aici, ar fi avut el o școală de medicină, coordonată și condusă de marele preot Deceneu.

Se spune că, odată, marele preot a anunțat pe toți învățăceii săi, că marele Zeu va veni la peștera cea mai sacră, pentru a le dezvălui noi taine ale medicinei și a vindecării spiritului, deoarece ar fi cam supărat pe daci. Aceștia, consumând vinul în exces și petrecerile care se țineau lanț, le cam tulbură mințile și în loc să păstreze calea cea bună propovăduită de el, se dedau la fel de fel de orgii și nopți de pierzanie. Toți învățăceii școlii de medicină s-au adunat la Peștera Sacră și așteptau sosirea Zeului care nu a întârziat.

Zamolxe a început să le vorbească pe un ton calm și liniștit, chiar dacă se vedea că era supărat de comportamentul lor. Acestea au fost ultimele sale sfaturi și învățături, căci urma să dispară în adâncul tunelurilor secrete, împreună cu cei mai credincioși prieteni ai săi lupii albi. Așa a rămas în memoria timpului, ultimul loc unde a viețuit și și-a transmis învățăturile sale, înainte de a dispărea pentru totdeauna.

În peșteră există celebra piatră, plină de energii benefice, cunoscută sub numele de Scaunul lui Zamolxe, împreună cu o construcție ciudată sub forma unui cuptor lipit de perete, realizat din argilă. Când războinicii daci erau răniți în bătălii și trupurile lor aveau răni adânci, erau aduși la peștera sacră, unși cu alifii din plante amestecate cu minerale, împachetați în argilă precum mumiile și introduși în această construcție unde rămâneau câteva zile, până la completa lor vindecare.

Acest amestec și puternica energie a muntelui, aveau ca rezultat adevărate minuni, fiindcă cei răniți grav și aparent fără scăpare, erau vindecați în câteva zile, fără a lăsa nici un fel de urme. Peștera (până acum cercetată) are o lungime de aproape 11 km, dar după o serie de estimări, ar avea mult peste 25 km.

Traseul vizitabil pentru turiști ar fi de până la 900 m. Poposind mai mult lângă scaunul (tronul) lui Zamolxe, afli că pe verticală, în vârful muntelui, la suprafață, se află ruinele anticei cetăți dacice

Arcinna, menționată și de Ptolemeu, construită la o altitudine de 1.000 m, pe platoul Padeșul din Munții Căpățâanii, adică cca 350 m deasupra. Dacă vrei să afli și de unde vine denumirea de Polovragi trebuie să-ți amintești (din cele relatate mai înainte), că vracii, în exercitarea profesiei lor, se foloseau de o plantă numită povraga (polovraga, polvruga), care creștea numai aici dar nu până demult s-a considerat că a dispărut, dar acum câțiva ani, iar a apărut în apropierea peșterii, și se găsește foarte greu; mulți dornici să o culeagă, de pe cele mai înalte stânci, și-au pierdut viața. După mărturisirile unor vizitatori mai curajoși și dornici de a realiza fotografii sau filme, au observat că la declanșarea aparatului, apar inexplicabil lumini și sfere în imagini.

Au existat și explicații din partea unora, care susțin că sferile luminoase, dețin propriul câmp electromagnetic și deschid anumite vortexuri necunoscute omului. Nu puțini turiști au confirmat că în momentul în care s-au apropiat de scaunul lui Zamolxe au fost cuprinși de sentimente și gânduri ciudate, inexplicabile. Există și alte legende, care au circulat de-a lungul timpului referitor la acest loc plin de mistere, dar să ne mai oprim la unul: blestemul aurului. Este vorba despre povestea aurului dacic, fiindcă s-a zvonit că prețioasele comori ar fi ascunse undeva în adâncul peșterii, fiind protejate pentru vecie. Cei pasionați de fenomene paranormale numesc acest loc Triunghiul Bermudelor din România (alții din Oltenia), datorită întâmplărilor neobișnuite, cum ar fi dispariția repetată de oameni și animale. De aceeași soartă au pierit și căutătorii de comori, rău intenționați, cărora nu li s-a mai dat de urmă niciodată.

Ca rezultat al acestor întâmplări misterioase și nedorite, vizitatorii trebuie să se limiteze la cei 800-900 m accesibili, chiar dacă grota se întinde peste 10 km. Înainte de a încheia vizita noastră la Peștera Polovragi, vă vom prezenta intrarea misterioasă, prin portalul care ar duce spre o altă dimensiune. Se presupune că acest ultim punct s-ar deschide doar în noaptea de Înviere. Doar cei neînfricați se încumetă și trec de el ajungând printre morți. În acest loc unde portalul se deschide, există o vale foarte adâncă, dar în noaptea de Paști, se formează o punte care permite trecerea dintre lumi. Se povestește astfel, că într-o astfel de noapte a Învierii, doi prieteni s-au hotărât și au trecut portalul, pentru a afla ce se află dincolo. Ajunși în partea cealaltă a abisului, au întâlnit niște ființe vii, îmbrăcate în alb, care pluteau, oferindu-le câte o cheie.

Cheile întoarcerii care-ți permiteau să treci peste prăpastie și să revii din nou în lumea pământească. Unul dintre ei a pierdut cheia, astfel a rămas blocat în cealaltă dimensiune și nu s-a mai putut întoarce. Prietenul său a revenit și s-a întors acasă, dar a aflat că în lumea noastră, aici pe pământ, trecuseră mai mulți ani, chiar dacă pentru el, dincolo, plecase doar pentru câteva minute.

Cel mai greu de înțeles pentru noi este faptul că uitase tot ce văzuse dincolo de portal... Vizita propriu-zisă la peșteră, a durat aproximativ două ore și ne-am întors pe platoul din fața mănăstirii. Aici, am admirat minunatele opere sculptate, în cadrul Taberei de sculptură în lemn, ca urmare a unui proiect conceput și inițiat în 2018. Talentații artiști din țara noastră au creat adevărate opere de artă, care aduc în memoria publică simbolurile străvechi ale dacilor.

Gheorghe Țiclete